EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

PAGAIDU
2005/2008(INI)

24.2.2005

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par minoritāšu un pretdiskriminācijas politiku aizsardzību paplašinātajā Eiropā (2005/2008(INI))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referents: *Claude Moraes*

PR_INI

SATURS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Par minoritāšu un pretdiskriminācijas politiku aizsardzību paplašinātajā Eiropā (2005/2008(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas Zaļo grāmatu par vienlīdzību un pretdiskrimināciju paplašinātajā Eiropas Savienībā (COM(2004)0379) un ikgadējos un tematiskos Eiropas monitoringa centra pieņemtos ziņojumus par rasismu un ksenofobiju,

- ņemot vērā ES līguma 6. un 7. pantu, kas nosaka mērķus, kā attīstīt Savienību kā neatkarības, drošības un taisnīguma zonu un īstenot brīvības, demokrātijas, fundamentālo tiesību aizsardzības un likuma varas principus,

- ņemot vērā EK līguma 13. pantu, kas nosaka Kopienas uzdevumu cīnīties ar seksuālas, rasu vai entiskas izcelsmes, reliģiska vai ticības, darbnespējas, vecuma vai seksuālās orientācijas veida diskrimināciju, EK līguma 63. pantu, kas nosaka bēgļu un imigrācijas politikas ietvaru, kurš veicina trešo valstu pilsoņu integrāciju un citu Savienības pasākumu tiesisko pamatojumu šajā sfērā,

- ņemot vērā līgumu, kas nosaka Eiropas Konstitūciju, kura turpina attīstīt pašreizējo *acquis,* īpaši ar Fundamentālo tiesību hartas iekļaušanu, tādējādi akcentējot fundamentālo tiesību jēdzienu[1],

- ņemot vērā procedūru noteikumu 45. noteikumu,

- ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu un Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas, Kultūras un izglītības komitejas un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas viedokļus (A6-0000/2005),

Politiskā situācija un neatliekamā vajadzība pēc pretdiskriminācijas politikām un minoritāšu aizsardzības

1. Uzskata, ka paplašinātajai Savienībai ar 25 dalībvalstīm un 450 miljoniem iedzīvotāju svarīgākais ir:

   - pastiprināt saites starp Savienības cilvēkiem un mērķi, ko tā iemieso, vienlaicīgi stiprinot piederības sajūtu Eiropas Savienībai un katra cilvēka personiskās vēstures, kultūras, identitātes un neatkārtojamības atzīšanu,

[1] Tiklīdz līgums par Konstitūciju stāsies spēkā, jēdziens 'minoritātes' pirmo reizi parādīsies galvenajā likumā, divos noteikumos: hartas (Konstitūcijas II-81. pants) 21. pantā, kas aizliedz jebkādu uz "piederību nacionālajai minoritātei" balstītu diskrimināciju; Konstitūcijas I-2. pantā, kas attiecas uz "cilvēktiesībām, ieskaitot pie minoritātēm piederošu personu tiesībām" kā vienu no vērtībām, uz kurām "Savienība ir dibināta". Konstitūcijā tāpat ir teikts, ka Savienībai ir "jācīnās ar sociālo izstumtību un diskrimināciju un jāveicina sociālo taisnīgumu un aizsardzību, vienlīdzību starp sievietēm un bērniem, solidaritāti starp paaudzēm un bērnu tiesību aizsardzību" (I-3. panta 3. punkta 2. apakšpunkts).

- lai, vienlaicīgi ar subsidiaritātes principu, saskaņotu varas ietekmi un īstenošanu vietējā, reģionālajā, nacionālajā un ES līmenī, un

- savlaicīgi īstenot pašreizējos likumus šajā jomā;

2. Atgādina, ka joprojām nav Kopienas definīcijas par to, ko var uzskatīt par minoritātes pārstāvi, un to, ka šis jēdziens nav harmonizēts pat Apvienoto Nāciju Organizācijas vai Eiropas Padomes līmenī[1];

3. Atzīmē faktu, ka vispārējos vilcienos minoritāšu problēmai Savienībā nav pievērsta pietiekama uzmanība un šobrīd tas ir jādara, lai stiprinātu valsts varas pasākumu efektivitāti šajā sfērā; uzskata, ka šajā kontekstā turpmākajai Fundamentālo tiesību aģentūrai jābūt vadošajai iestādei;

4. Atbalsta integrētu vienlīdzības un pretdiskriminācijas pieeju un šo jēdzienu ieviešanu attiecīgajās ES politikās; uzskata, ka mērķis ir nodrošināt efektīvu un atbilstošu dalībvalstu rīcību attiecībā uz to sabiedrību etniskās izcelsmes, reliģijas, vecuma, darbnespējas vai seksuālās orientācijas pieaugošajām dažādībām;

Kā rast līdzsvaru starp integrāciju un dažādību veicināšanu

5. Uzskata, kā skaidri redzams no iepriekš apskatītajām situācijām, ka:

   - nav viena risinājuma, kā uzlabot visu dalībvalstu minoritāšu situāciju,

   - valsts iestādēm ES varētu izstrādāt dažus vispārējus un minimālus uzdevumus, ņemot vērā daudzu dalībvalstu pieredzi un pamatojoties uz Eiropas Padomes konvenciju īstenošanu, tādu kā *FCNM* un Eiropas reģionālā vai minoritāšu valodas harta;

6. Atzīmē, ka Komisija jau ir ņēmusi vērā šos standartus kontekstā ar Kopenhāgenas kritērijiem[2] iestāšanās pārrunu laikā ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm, Kipru un Maltu, un pašreizējām kandidātvalstīm;

7. Norāda uz faktu, ka, īstenojot minoritāšu aizsardzības un pretdiskriminācijas politikas, Savienība nemēģina apšaubīt dalībvalstu tiesisko un konstitucionālo struktūru vai principu, ka visi ir vienlīdzīgi likuma priekšā;

Nepilnības dalībvalstu atbildēs uz TEC 13. pantā paredzētajiem pasākumiem

8. Tāpēc uzskata, ka Savienības prioritātei, saskaņojot ar dalībvalstīm un izmantojot pašreizējās tiesiskās bāzes, jābūt atbalstam saskaņotai integrācijas politikai, likumdošanas pasākumu realizācijai un finansiāla atbalsta nodrošināšanai ar mērķi novērst šķēršļus un sekmēt kultūras atšķirību aizsardzību;

[1] Kā nosaka Vispārējā konvencija par nacionālo minoritāšu aizsardzību (*FCNM*), valsts pārstāvji definē, ko nozīmē minoritātes (privilēģija, kas noteikta *FCNM*, kā rezultātā Romas kopienas tiek atzītas par nacionālo minoritāti atsevišķās, bet ne visās valstīs).

[2] Viens no trijiem Kopenhāgenas kritērijiem attiecas uz: stabilu demokrātiju, likuma spēku, cilvēktiesībām un minoritāšu respektēšanu un aizsardzību**.**

9. Nožēlo, ka dalībvalstis nav sasniegušas progresu, īstenojot Direktīvu 2000/43/EC[1] (Rasu direktīva), un mudina Komisiju ievērot Eiropas 2007. vienlīdzīgu iespēju gada izvirzītos mērķus un nepieciešamību rast atbilstošu risinājumu, lai izvairītos no problēmām, kas attiecas uz:

   - dalībvalstu[2] novēlotu un nepilnīgu pārņemšanu,

   - neveiksmi, izveidojot līdztiesību organizācijas[3],

   - apmācību un jaudas kāpināšanu, kas ir vissvarīgākais efektīvai pretdiskriminācijas likumdošanai (ir skaidri izteikta nepieciešamība nodrošināt tiesnešu, juristu, nevalstisku organizāciju (*NGO)* advokātu utt. apmācību galvenajos noteikumos un jēdzienos, tādos kā tiešās un netiešās diskriminācijas, pierādījumu smaguma utt. definīcijās),

   - informācijas izplatīšanu, kā no dalībvalstīm direktīva pieprasa informēt cilvēkus par pretdiskriminācijas likuma nosacījumiem *NGO* un sociālo partneru iesaistīšana, kas ir svarīga labākai izpratnei, un nodrošināt, ka informācija par direktīvas piedāvātajām iespējām tiek izplatīta potenciālajiem diskriminācijas upuriem);

Minoritātes, kas diskriminētas vairāku iemeslu dēļ, ieskaitot rasi, etnisko izcelšanos, seksuālo orientāciju, reliģiju, darbnespēju un vecumu[4]

10. Vēršas pie Eiropas Savienības un dalībvalstu iestādēm, un visām Eiropas demokrātiskajām politiskajām partijām:

   - nosodīt jebkādu neiecietīgu rīcību un kūdīšanu uz rasu naidu, un seksuālu uzmākšanos vai rasisku vardarbību,

   - nosodīt jebkādu antisemītisma un islamofobijas rīcību un izpausmi,

   - nosodīt jebkādu vardarbīgu rīcību, kuras motivācija ir reliģisks vai rasisks naids, vai neiecietība, ieskaitot uzbrukumus reliģiskām vietām, laukumiem un svētnīcām,

   - nosodīt faktu, ka reliģiska un etniska diskriminācija turpinās dažādos līmeņos, neskatoties uz Eiropas Savienības veiktajiem nozīmīgajiem pasākumiem, kā tas

[1] OV L 180, 19.7.2000, 22. lpp.

[2] Komisija jau ir uzsākusi "bez paziņošanas" ierobežošanas procedūras pret Austriju, Somiju, Vāciju, Grieķiju, Luksemburgu un Čehiju. Divi pirmie Eiropas Kopienu tiesas (*ECJ)* lēmumi (Somija un Luksemburga) tika pieņemti 24. februārī. Ierobežošanas procedūras par "neatbilstību" tiks uzsāktas pret vairākām vecajām un jaunajām dalībvalstīm vēlāk 2005. gadā, tiklīdz Komisijas juristi būs pabeiguši valstu pārstāvju iesniegto likumdošanas un citas informācijas novērtēšanu.

[3] Komisijai ir nopietnas šaubas par līdztiesību organizāciju neatkarību un/vai spējām, kuras pieprasa Direktīva 2000/43/EC: šādas organizācijas vēl nepastāv vai arī tās vēl nav pilnīgi rīcībspējīgas vairākās dalībvalstīs (Spānijā, Luksemburgā, Vācijā, Francijā, Ungārijā un Maltā).

[4] Lai nodrošinātu, ka visi ES dzīvojošie gūst labumu no tiesiskās aizsardzības pret diskrimināciju, Savienības rīcībā ir divas direktīvas: Direktīva 2000/43/EC un Padomes Direktīva 2000/78/EK, kas nosaka galveno ietvaru vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000, 16. lpp.).

paredzēts EK līguma 13. pantā;

11. Mudina Padomi un Komisiju, un dalībvalstu dažādu vietējo, reģionālo un nacionālo līmeņu valdības saskaņot pasākumus, lai cīnītos ar antisemītismu un uzbrukumiem minoritāšu grupējumiem, ieskaitot romas kopienas un trešo valstu pilsoņiem, lai atbalstītu iecietības un pretdiskriminācijas principus un veicinātu sociālo, ekonomisko un politisko integrāciju;

12. Ir pārliecināta, ka jāpūlas arī veicināt dialogu un sadarbību starp dažādajiem sabiedrības slāņiem vietējā un nacionālā līmenī, ieskaitot dialogu un sadarbību starp dažādām kultūras, etniskām un reliģiskām kopienām;

13. No jauna apstiprina savu pārliecību, ka atcerēšanās un izglītošana ir vitāli svarīga sastāvdaļa centieniem padarīt neiecietību, diskrimināciju un rasismu par izbijušu parādību, un mudina Padomi, Komisiju un dalībvalstis pastiprināt cīņu pret antisemītismu un rasismu, veicinot apzināšanos un:

- attīstot spēju efektīvi novērst diskrimināciju un cīnīties pret to, konkrēti, stiprinot organizācijas rīcības spējas un atbalstot informācijas apmaiņu un labu praksi, un tīklošanu Eiropas līmenī, vienlaicīgi ņemot vērā specifiskās dažādo diskriminācijas veidu īpašības;

- veicinot un izplatot vērtības un rīcību, kuras pamatprincipi ir cīnīties pret diskrimināciju, ieskaitot apzināšanās veicināšanas kampaņas, jo tas uzskata, ka diskriminācijas novēršana ir tikpat svarīga kā cīņa ar to;

Romas kopiena

14. Uzskata, ka šai kopienai ir nepieciešama īpaša aizsardzība, jo sakarā ar Savienības paplašināšanos tā ir viena no lielākajām minoritātēm ES un kā kopiena tā vēsturiski ir bijusi izstumta un tās attīstība dažās galvenajās jomās ir bijusi traucēta: pret romas kultūru, vēsturi un valodu bieži izturas nevērīgi vai nomelno to;

15. Apsveic iepriekš minētās Zaļās grāmatas publicēšanu, kas risina romas kopienas problēmas paplašinātajā ES, semināru organizēšanu valsts varas pārstāvjiem par to, kā izmantot struktūrfondus, lai atbalstītu romas kopienu un citus grupējumus, kas ir neizdevīgā stāvoklī un uzsākt īpašu Komisijas stažēšanās programmu romas kopienas biedriem; tomēr uzskata, ka vislielākās nepilnības tāpat var tikt risinātas:

- īstenojot vienotus integrācijas projetus starp dalībvalstīm, kurās šīs kopienas biedri dzīvo, lai desmit gadu laikā atrisinātu vislielākās romas kopienas nepilnības,

- veicinot kopīgos projektus, kas finansēti no Eiropas reģionālā un attīstības fonda,

- veicinot to valstu, kurās šīs kopienas biedri dzīvo, valodas zināšanas un to dzimtās valodas mācīšanu, tādējādi stiprinot šo valstu kultūru un sociālo kohēziju,

- sekmējot nodarbinātību, mājvietas meklēšanu, pieeju sociālajiem pakalpojumiem un

pensiju shēmām;

Jaunie imigranti

16. Uzskata, ka nesenie imigranti varētu saskarties ar īpaša veida diskrimināciju, kas savā ziņā atšķirsies no diskriminācijas, ar kādu saskaras pastāvīgie etnisko minoritāšu ES pilsoņi imigranti otrajā, trešajā un ceturtajā paaudzē;

Imigrantu izcelsmes pastāvīgās etnisko minoritāšu kopienas

17. Uzskata par svarīgu atšķirt tikko ieradušos imigrantus no cilvēkiem, kas pieder pie pastāvīgām etniskajām minoritātēm, kuras varētu saskarties ar dažādiem diskriminācijas veidiem; ar bažām atzīmē, ka pastāvīgās etnniskās minoritātes turpina saskarties ar diskrimināciju, piemēram, darba vietā, neskatoties uz to, ka tām ir līdzvērtīga vai labāka kvalifikācija nekā tiem, kas nepieder minoritātei; apzinās, ka pastāvīgās etniskās minoritātes ir lielākā daļa no ES etniskās izcelsmes pilsoņiem;

Dažādas dalībvalsts teritorijā dzīvojošas etniskās vai nacionālās minoritātes

18. Uzskata, ka šo minoritāšu neatliekamākā vajadzība ir pēc iespējas ātrāka integrācija sabiedrībā, ieskaitot turpmāku naturalizācijas procesu vienkāršošanu; mudina to dalībvalstu valdības, kurām jāapstiprina *FCNM1,* darīt to nekavējoties;

Veicamie likumdošanas pasākumi pirms Konstitucionālā līguma spēkā stāšanās

19. Apsveic Komisiju par tās darbu ar 13. pantu un mudina turpināt ieviest saskaņotu vispārējo Savienības minoritāšu problēmu stratēģiju, turpinot stiprināt pašreizējo pretdiskriminācijas likumdošanu, un apsvērt turpmāku rīcību, kas balstīta uz šādiem līguma pantiem:

    (a) 13. pantu par pretdiskriminācijas politiku, izmantojot šo tiesisko bāzi, kas ir visplašākā attiecībā uz minoritāšu aizsardzību, Savienība varētu, pamatojoties uz savu pieredzi, veicināt šādas jau ieviestas likumdošanas iniciatīvas tiesības un stiprināt dažādus *FCNM* pantus, tādus kā 3. panta 1. punktu, 4. panta 2. punktu un 6. un 8. pantu,

    (b) TEC 18. pantu, kas attiecas uz pārvietošanās brīvību un dzīvesvietas tiesībām, var būt stingrs pamats, lai sekmētu pie minoritātēm piederošo cilvēku pārvietošanos, tādējādi nepieļaujot to nošķirtību vai jaunu "geto" veidošanos,

    (c) TEC 49., 95. un 151. pantu varētu nodrošināt Savienībā stingru pamatu, lai aizsargātu *FCNM* 9. pantā ietvertos principus, tādus kā izpausmes brīvība vai tiesības nebūt diskriminētam attiecībā uz piekļuvi mēdijiem,

    (d) TEC 65. un TEU 31. pantu, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību un atbalstu, un aptver līdzīgu sfēru kā *FCNM* 10. panta 3. punkts, ir vissvarīgākais minoritātes pārstāvim, kas meklē palīdzību vai nu civilajā, vai krimināljā tiesvedībā,

(e) TEC 62. pantu attiecībā uz migrācijas politiku, kas joprojām ir nepilnīga sešus gadus pēc Amsterdamas līguma stāšanās spēkā (jāapsver nepieciešamība ilgtermiņa migrantus integrēt sabiedrībā, kā tas noteikts tā rezolūcijā saistībā starp likumīgo un nelikumīgo imigrāciju (P. Gauberta ziņojums)),

(f) 137. panta 1. punkta g), h), i) un j) apakšpunktu, kas attiecas uz trešo valstu pilsoņu nodarbinātību, personu, kas izslēgtas no darba tirgus un cīnās ar sociālo izstumtību, integrāciju, būtu stabils pamats jaunām iniciatīvām, kas vērstas uz minoritātēm,

(g) TEC 149. pantu par uzlabotu piekļuvi izglītībai varētu, ar izglītības palīdzību, sekmēt minoritāšu turpmāko integrāciju sabiedrībā, kā tas noteikts *FCNM* 12. un 14. pantā,

(h) TEC 151. un 163. pantu, kas attiecas uz kultūru un pētniecību, varētu būt nozīmīgs, attīstot sabiedriskās programmas minoritātēm šajās jomās (kā noteikts *FCNM* 12. pantā);

Turpmākie ekonomiskie un finanšu pasākumi

20. Uzskata, ka Savienībai jāatbalsta dalībvalstu rīcība vietējā, reģionālajā un nacionālajā līmenī ar atbilstošu finansējumu:

- atvieglojot minoritātēm labuma gūšanu no struktūrfondiem, Kohēzijas fonda, Eiropas Sociālā fonda un sevišķi no Kopienas iniciatīvas EQUAL,

- izveidojot jaunus pilotprojektus un solidaritātes tīklus, pamatojoties uz iepriekš minētajiem līguma pantiem, un piemērotas iniciatīvas ar trešajām valstīm, no kurām minoritātes ir nākušas;

šajā sakarā mudina dalībvalstis deleģēt atsevišķas savas struktūrfondu lēmumu pieņemšanas pilnvaras reģionālajām un vietējām varas institūcijām, saskaņā ar Savienības decentralizācijas politiku;

Pasākumu un atgriezeniskās saites mehānisma ieviešana

21. Atbalsta nesenās Komisijas iniciatīvas šajā jomā, konkrēti:

- Komisijas priekšsēdētāja izveidoto fundamentālo tiesību komisāru grupējumu, kam jābūt izšķirošajai lomai, veicinot minoritāšu aizsardzību un pretdiskrimināciju,

- starpdienestu grupas izveidi, kas apvienotu pārstāvjus no 14 dažādiem Komisijas dienestiem;

22. Ir pārliecināta, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu ir jābūt ciešai sadarbībai starp minoritāšu pārstāvjiem un vietējiem, reģionālajiem, nacionālajiem pārstāvjiem un Eiropas institūcijām, uzskata, ka šādai sadarbībai jābūt balstītai uz:

- skaidru etalonuzdevumu noteikšanu tā, lai būtu iespējams pārbaudīt, vai izdarītā rīcība atbilst iepriekš definētajiem standartiem,

- atvērtu koordinācijas metodi, apvienojot dažādas dalībvalstu varas iestādes un Eiropas institūciju pārstāvjus;

23. Uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi, lai Fundamentālo tiesību aģentūra kļūtu par noderīgu instrumentu sadarbībā ar Eiropas institūcijām, cieši saskaņojot ar valsts institūcijām, kas nodarbojas ar fundamentālajām tiesībām; domā, ka aģentūrai tāpat jāuzrauga politiku, kuru aprises iezīmētas šajā rezolūcijā, ietekmi un regulāri jāsniedz ziņojumi Eiropas Parlamentam un valstu parlamentiem;

24. Aicina Komisiju sākt pārskatīt Direktīvas 2000/43/EC lietojumu ar mērķi stiprināt Eiropas Savienības pretdiskriminācijas pasākumus un organizēt specializētu konferenci, kurā piedalītos visas iesaistītās puses, konkrēti, politiskie pārstāvji un nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa valsts iestāšu un *NGO* pārstāvji un šajā jomā darbojošās apvienības;

25. Dod norādījumu tā prezidentam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstu un kandidātvalstu valdībām un parlamentiem.